

En lapok minden héten négyezer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. **Előfizetési ár** félre Buda-pesten házhoz-hordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez p. A hirdetések minden apróbetűs hasábról 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Kedden

172.

Aprilis 29. 1845.

Előfizethető helyben a kádóhivatalban, gránátos-utczán Dlabuy-házban 466ik szám alatt, és minden császári királyi postahivatalnál. — Az a u s z t r i a i birodalomban külföldre menendő példányok, csak a bécsi császári postahivatalnál rendeltethetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések. Előleptések. Ujabb adakozás a szepesmegyei szegények részére. Tencsin levél az e megyében uralkodó inségről. Ohajtások a jövő törvényhozást illetőleg. Megyék és városok: Közyülés Gümör- és Aradban. Jászberényi levél (Készület a százados örömneműre.) Aradi levél. Felszólítás. Budapesti hírhang. Nemzeti színház. Kisfaludy-társaság. Adakozások a Reguly-társaság pénztárába. Ausztria. Külföld. Franciaország. Nagybritannia. — Hivatalos és magánhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színházi játérend. Gabonaár. Statuspapírok árkelete. Dunavizállás.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ö cs. ap. kir. Felsege Bátor Gézát Tolnamegye tisztibeli alügyészt magy. kir. helytartósági tisztibeli fogalmazóvá, és Czillich Sándort magy. k. udv. kamarai fogalmazó-gyakornokot ugyanazon kir. udv. kamarához tisztib. fogalmazóvá méltóztatott kegyelm. kinevezni. **Gertinger Adolf**, a bécsi Ferencz-csatornánál helyettes igazgató, valóságos igazgatóvá, és **Komlósy Károly** Bécsben a magyar-erdélyországi harminczadi első kiadó tiszt, ugyanezen harminczadi kiadóhivatalnál ideiglenes számíttósztá lón kinevezve. **Bizaglich Ferencz** pozsonyi k. postaigazgatósági tiszt kassai postahivatali ellenőrré; **Schiller József** temesvári bécsi-értéki és bankváltói pénztár ellenőre hasonló tiszt minőségben Budára helyezett által.

A nmltu magy. kir. udv. Kamara Nigrovich Bertalant, eddig a temesi kamarai igazgatóságnál írnokot, ugyanottani kiadóvá léptette elő.

Szerkesztőségünknek, a szepesmegyei szűkölködők részére legujabb segély gyűdeményképen átadott a Magyar Gazda szerkesztősége 8 pengő forintot. Tészen (a mult számunkbeli 97 p. frt. és 40 kr. részlettel) az ujabb adakozási öszveg 105 forintot és 40 krt pengőben, mely már rendeltetése helyére szinte uton van. — Begyűlt tehát Szerkesztőségünknel 's el is kústengett (a korábbi 925 forint 52 kr. és 1 aranyföld együtt) multien Szepes részére öszvesen 1031 pengő forint 32 kr. és 1 db. arany.

Trencsin megyéből az ugyan itt uralkodó inségről a következ. hivatalos tudósítást vettük, mely egyszersmind az emberbaráti nemes kebleknek ösztönül szolgálhatand az inség némi enyhítésére áldozatfíllerivel járulni, melyeket szerkesztőségünk ezennel átvenni és rendeltetők helyére mielőbb juttatni köteletségének tartandja.

Tekintetes szerkesztőség! Trencsinmegye felső vidékeinek kopár bérceit, a nélkül hogy szorgalmuk jutalmát még termékenyebb esztendőkből is elégehetnének, mivel adózóit azon mostoha sors érte, mely a szomszéd árvasmegyei és szepességi inséggel küzdöket. — Aszámtalanul megsohasodott felvidéki nép napról napra nagyobb nyomorba süllyedvén, miután a föld utolsó termékenységét kiszívó burgonya a mult évben nem termett meg, sőt gabonáját többnyire zölden aratta le, jelenleg az inség tetőpontján van, melynek enyhítésére a megyei Rendek aprilis 7ikei közgyűlésökben rendelkeztek ugyan czélszerűen, de minthogy a baj nemcsak a Hirlap 45fd. számában érintett Lutas helységet érte, de Árvával határos más népes helyeken szinte terjedni kezd, a csapást sokkal nagyobbak tartom, sem hogy a megye erejét elviselésére eleget gondok higyjem; ennél fogva a tek. szerkesztőséget tisztelettel kérem, méltóztatásuk hatályos szavával a közönséget életveszéllyel küzdő embertársaink fűlsegelésére serkenteni, — az adomány, melyet hazánkfiak e nyomorgó népnek nyújtandnak, dicsélettel fog az emberiség oltárán, és áldani fogják bőkezűségüket ezek hálás keblei. Egyébiránt kedvezésibe tisztelettel zárkozom, a tekint. szerkesztőségnek alázaos szolgálja ifjabb **Nedeczky Lajos m. k., tek. Trencsinmegye főjegyzője.**

Ohajtások a jövő törvényhozást illetőleg. *) Am hagyjuk el a recriminatók parlag mezejét és lássuk, lehetne-e a hiúsult remények tömkelegéből — mint romok közül is néha illatos virág fejlik — tanulságként kivonni némelyeket, mik a jövő törvényhozás eljárásának zsinórmértékül szolgálhatnának, — 's mindenekelőtt megjegyezzük, mikint soha sem tudtuk ez országgyűlés törvényekben kifejtendő eredményeire nézve várakozásinkat igen magasra hangolni, miután, valamint minden emberi állapot gyökeres változásának, ugy a nemzetek társas átalakulásának is vannak kifejlési stadiumai, van egy átmeneti időszaka, melyet mellőzni, melyet a számításból kifejezteni teljes lehetetlen. — Ez átmeneti időszaknak feladata nem mindig közvetlen eszelekvés, nem rögtöni foganatszerzés, hanem az eszmék előkészítése, hosszas megszokás által kedvessé vált előlepteknek az értelem fegyvereivel leküzdése, szóval: mindazon előzmények létesítése, mik a cselekvés időszakában czélba vett intézkedések foganatát, tartós sikerét biztosíthatandják. — Ha tehát a jövő törvényhozás oklva azon balfogásokon, melyeken most nem egy kifejtetebb ügy szenvedett törést, a javítás szilárd akaratával, kifortt higgadt kedéllyel fogja fel a megszokadt értekezések fonalát, ha mit az első hév lelkesülésében veszthetett, komoly érett megfontolással pótolandja — akkor a 18 havi tanidő nem pergett le minden haszon nélkül, és mi néhány évi késedelemmel vágyaink egy időre hiúsultának kellemetlen érzetével váltottak meg azt, mit más nemzetek hosszas küzdelmek után polgárvérrel bírtak egyedül megvásárolni.

Midőn már azokat kellene felhoznunk, mik nézetünk szerint ez országgyűlés folyamából tanulságként vonhatók, legjobban érezzük azon különbséget, mely a crisis és organizatio functioi között fenforog, legjobban érezzük, mily könnyű a gáncsolóknak szerepe, mily nehéz viszont azé, ki javítani vagy épen alkotni kíván. Epp azért egyedül néhány

fővonással érintendjük azokat, miket részint a törvényhozást előzőleg, részint magát törvényhozásunk folyamát illetőleg állapotaink változására éretnek, javítandónak hiszünk.

Haladási czélzataink hiúsultának okát, mennyiben ez minmagunkban rejlik, egy részt azon tiszteletlenségben véljük fellelhetni, mely a fenálló iránt általában 's törvények iránt különösen elharapódzott, 's már már a nép jellembe átszivárogni kezd; más részt teendők, sőt azok sora feletti nézetek szerfeletti szétágozásában, mely mindinkább növekedő irányban öregbedni indul.

És ugyan az elsőre nézve: hol a fenálló alkotmány nem őriztetik a hitrebizottság egy nemekint, melynek mint ősoktól ránk hagyott ereklények elidegenítéséhez csak a szükség utolsó esetében, 's ekkor is a pietás gyengéd érzetével járunk, hol a javítási tervek özönét a fenállónak alapos ismerete szükségképp nem telezi, hol a törvény mellőzése, v. hanyag teljesítése nem annyira kivétel mármint szabály — ott bármilyl üdvös javítás tartós gyökeret verni nem fog, ott bármilyl kielégítő intézkedés csak számos új igénynek szolgáland ingerül, ott a teendő változásokban nem leend sem czél, sem határ.

Tisztelet tehát mindenk előtt törvényeinknek, bár azokat javításra alkalmasoknak hinnők is, mert egyedül ez helyezi a tervezett javítások jövőjét biztos alapra; és mi e tisztelettel rokon, kimélet a fenálló érdekek 's szemlátomást gyengülni fog a haladást ellenzők tábora, szemlátomást gyűrűni azok száma, kiket jó hit vagy sokszor jobb győződés ellenére önfentartási ösztön a haladás esküdt elleneivé tön.

Mi már a teendők feletti nézetek szerteágozását illeti: melyet hasonlólag hátramaradásunk egyik okának állítunk, 's melynek létezését az, ki a közelébb lefolyt ötföld év mozgalmait vagy csak a mult törvényhozásnak az indítványok milliója közti bizonytalan tétovázó állását éber figyelemmel kísérte, kétségbe vonni nem fogja. Tagadhatlan hogy hol a közállomány alkotó elemei együttvéve alig elegendők eszelekvés az idő és körülmények által nélkülözhetlenül igényelt átalakulást, ott minden szakadás, minden öszlés a teendők, vagy éppen azok sora feletti annyival káros hatású, miután illy meddő vitában sok erő örlődik el foganat nélkül, mely czélszerűleg alkalmazva óriási hasznót hajtandott, sok idő pazaroltatik el könnyelműleg; pedig idő nem az, mit büntelenül pazarolunk lehetne, és gyakran a vitázók kezei között surran el azon pillanat, mely alkalmi minőségében soha sem tér vissza. E szakadásnak minden telhető módon gátot vetni, a szerteágozó nézeteket lehetőleg öszpontostítani, a teendőkben egymásutánt mint a dolgok folyamának logikai ökszerű következményét szabatosan előállítani — törvényhozásunk kivül legnemesb feladata a sajtónak, törvényhozásunk alkalmával feladata, sőt kötelessége a kormányának.

Nem kívánunk bővebb taglásába eszkekedni annak, vajjon törvényhozásunk folyama alatt a kormány által az eddigi törvényes szokás nyomán követett eljárási rendszert kellett, és lehetett-e volna más alkalmasbb felcsereálni vagy nem? egy futó pillanat törvényeink eddigi genesisére elegendő lesz annak bebizonyításul, mikint ez eljárás az elébb érintett irányadási kötelesség kellekeinek egyáltalán meg nem felelt. — Ugyan is eddig a kir. előadásokban, azok miket a közállomány parancsoló szükségéi, vagy a nemzetnek társas léte javítását érdeklő kívánatai igénylének, egyes elvont eszmékben terjesztettek a törvényhozás elibe, és midőn ezek néhol helyesen felfogva, néhol a tárgyalás chamealeon-alaku nemei alatt eredeti értelmükből kivetkezettve, coneret testé alakultak kir. helybenhagyás alá boesáttattak, ismét csak elvekre szorították a válasz, 's ha ezek körül végre sikerült az egység, a szerkezeti szöveg iránt ujult meg a harc, míg végül hosszas vajadás után megszülemlt a törvényczikk, mely mindzdek ellenére nem ritkán a rögtönzés bélyegét viselte homlokán.

Itt kellene tehát felfogásunk szerint a törvényhozás reformját megkezdeni, 's a kormánynak kir. előadásokban oda vetett eszmék helyett kimerítő törvényjavaslatokat közleni; miáltal azok először az eddigiéknél tökéletesbekek válhatnának; miután a kormány központi állásánál fogva sokkal inkább képes — tartományi érdek mellőzésével, közhasznu intézkedéseket tervezni, és könnyebben juthat azon adatok bírtokába, melyek nélkül gyakran megfeszített szorgalom sem bir gyakorlatilag használható javaslatot, mi által továbbá biztos irány tűzlenék ki a törvényhozás eszelekvéseinek mint jelenleg, midőn az akudozás valószínű alapját sejdíteni lehetett csak, közelítőleg kiszámítani nem.

Hogy azonban e rendszer foganatfélléphessen életbe, hogy az illykép előidézendő sikereseb működés hatása egyéb akadályok által ne csökkenjen, okvetlen szükséges:

- 1) a két tábla közti viszonyoknak,
- 2) az alsó tábla törvényhozási működéseinek czélszerűbb elrendezésére.

Az első nélkülözhetlenné vált, nemcsak az idő kimélésének tekintetéből, melyet a sokszor unalomig ismételt okok, és ellenokok felhozása minden haszon nélkül emész, hanem főleg azért, nehogy egy részt a felső tábla alkotmány szerü

hatása gyengüljön, a korlátlan veto vádjának örökös ismétlése és azon aránytalan küzdés által, melyben a megfeszített védelemnek végül is lankadás az eredménye; nehogy másrészt az alsó tábla kezdeményi jogán oly érzékeny csorba ütessék, mint a mult törvényhozás végszakában, jelesül: a „honosítandók“ ügyében történt.

Kell még is e viszonyok rendezésének eszközlésbe vétetni a fenálló jogállapot alapján, és tekintetbe vételével azoknak, mik a két kamarai rendszer elméleti felfogásához képest a kezdemény és mérés ek lős elemeit ökszerűleg illeltek. *)

Az alsótábla törvényhozási működéseiben mindenekelőtt azokat kívánók részesíttetni, kiket a törvény betűje és szelvénye joggal felruház, kiket mégis hatalmaskodó egvedáruság annak gyakorlatából kiszorított; beloeconomiaját illetőleg pedig azon választmányi rendszert szeretnők tökéletesben kifejtetni, mely a mult törvényhozás alkalmával sikerrel kezdetek alkalmaztatni, és az amugy is időpazarlással járó kétrendő ülés egyikének helyébe bizottmányi működést helyezni, egyedül az lévén ez utóbira nézve ohajtható, miszerint a bizottmányok, ne egyes párttörödékek kifolyása, hanem az öszves nemzetel értelmiség emanatioja legyenek.

Erinthetnők még eszméket, melyek testesítése rég ápoló kívánatink közé tartozik; érezzük azonban, miszerint ezek rögtöni életbeléptetése még most a jámbor ohajtások közé sorolandó; ilyenek például az előterjesztendő törvényjavaslatoknak e czélra kiküldött kormánybiztosokkal az országgyűlés színe előtt közvetlen megvitatása; a ferenai tábla belrendezésének a „pairei“ eszméjéhez idomítása; e hon minden valódi érdekének az alsó tábla által leendő képviselete; életet azonban a remény, miszerint a fentebb tervezett javítások eszközlésbevitelével ezeknek sikerlése is elébbutóbb nélkülözhetlenné fog válni. — Van még egy állapot, melyre a KK. és RR. komoly figyelmét felhívni, mellözhetlen kötelességünknek tartjuk, és ez a karzatoknak óriási progressióval növekedett hatalma. Midőn erről szólnunk, nem egyes lapokat szándékunk a mult országgyűlés történetkönyvéből kiszakítani, nem a lelkesedés rögtönzött kitérési felett pálezat törni; mit róni, mit suttani szándokunk, a bíraskodás azon neme, mely a törvényhozó test egyes tagjai felett az országgyűlési ugynevezett hallgatóság által majd systemisált tapslmajd rendszeresített zajongás- és püsségesszel sokszor botrányig gyakoroltaték.

Mindenütt, hol az alkotmányos élet szabadabb körben forog, pártokra öszlik a nemzet, pártokra szakadnak azok, kiket alkotmány, vagy törvénynyé vált szokás a közügyek kezelésére kiváltságosít. E pártok erősbülés-terjedés utáni ösztönükben ritkán hajlandók az erre vezető eszközök választásánál elég szigorral eljárni, és így gyakorta nyúlnak olyakkhoz, melyek párttörödékek illetőleg eleinte keesgetők ugyan, de később mégis az öszves nemzeti létre kártéko-

*) Szabad legyen itt megjegyezni, hogy ez fölötte nehéz feladat, mihelyt a fenálló jog állapota és a két kamarai rendszer kellekei képezik a kiindulási pontot, pedig ezeknél más nem képezheti. És nagy kérdés még az is: vajjon a kezdemény és mérés illy szabatos elkülönözése, és az elsőnek a felső, másinak az alsó táblára bizása czélirányos-e, és nem jobb-e sokkal az angol rendszer, hol mindkét tábla el a kezdeményi joggal? Egyébiránt szerintünk nem kell felejtetni, hogy az ügykezelés mostani nehézsége és lassuságai nem a felsőtáblai vetőban rejlenek, mely nélkül felsőtábla sehol sem létezhetik, hanem részint egy tanácskozási és ügykezelési szabályzat (Reglement) hiányában, részint pedig azon anomál állapotban föltalálhatók, miszerint alkotmányos és tökéletlen bár, de mégis képviselleti rendszerben élven, nem a kormány vezeti az országgyűlést, nem ő töle indul ki a szükséges reformok körülményes és részletes terveinek előterjesztése, hanem az ellenzék töl. Ez részint különféle mesterseges utakon, részint a kormánynak a közigazgatási 's törvényhozási mezőkön pozitívításánál fogva, többséget tudott magának szerezni, vagyis inkább meg tudta őzzeni azt, melyet akkor mellán bírt, midőn rá a törvényes jogállapotnak megvédésére és a megsértettnek helyreállítására szükség vala, de mely ma, midőn a reformot, kormány, felső és alsó táblák öszszhangzása mellett lehet csak létesíteni, valódi szerencsétlenség, és csak addig tarthat, míg azon kedvező helyzet fenáll, melyet neki a pozitív fellepés a negatíval szemközt kölcsönözött. Ha olyan időkben, mikor általános a reformok szükségének érzete, oda fordulnak a sympathiak, honnet orvoslás, segély és változtatás csak remelhetnek, mennyivel bizonyosabb, hogy ott kell nekik multhatlanul megállapodni, honnet ezen reményeknek legbizonyosabban tételhetik és tetetik valóban elég? És legyen csak ezen pozitív fellepés az említett mezők mindegyikén erőlyesen megkezdve és folytatva, és bizonyosak lehetünk, hogy az ellenzék azon szerepe fog leszallani, mely őt alkotmányos monarchiában illeti, azaz: minoritásra; a kormány pedig arra fog felemelkedni, mely nélkül el nem lehet, t. i. alsótáblai többség által támogatott mozgalomvezetői szerepe. Akkor aztán bizást el lehet törteni az amugy is mindinkább szükségtelegebb izentváltási rendszert, mely tömérdek idővesztésnek és sok ingerültségnek kuttjeje. Addig azonban, míg helyre nem áll, a képviselati alkotmány ezen normalis állapota, akár magának a felső táblának rendezését, akár pedig csak a közte és az alsó között fenálló viszonyok szabályozását kísértük meg, sikerhez reményünk nem lehet, 's csak a velemények a mostaninál meg nagyobb elágazását eszközlendők általa. Mintán pedig helyreállott, akkor ne felejtjük, hogy a felsőház vetőjában egyike fekszik az alkotmányos garantiáknak. — S z e r k.

nyan fejlenek ki. Illy párteszközkint, állítólag a nélkülözött szabad sajtó pótléka gyanánt használtaték nálunk, e hon reménye, a fiatalság is. — Kezdetén a vezetők parancsszavainak korlátai között még az életerős eszköz a természet örök törvényei szerint, le nem rombolta azon gyenge védőlat, melyet emberi önkény tömegek elibe állított, és azok fejére nem nőtt, kik felidézni képesek voltak az ifjonti erőben pezszo elemeket, de kényök szerint korlátozni nem. Így lön, hogy 1843ban a „fiatal óriás” már azokra nem félemlétt kimondani az ostracismus kárhóztató ítéletét, kiket néhány hét előtt még bálványként imádozt; így lön, hogy 1844-ben az országgyűlési fiatalság egy része oly kiesapongásokra vetemült, melyektől felesljei undorral fordultak vissza.

Mi ez állapotot illetőleg ismételve kijelentők, mikint valamint nem ismerünk szívemelőbbet, mint helyeslést, nem viszont leverőbbet, mint rozsalást, vagy csak egykedvűségét is azoknak, kiket ügyfeleinknek, illető bírámknak elfogadunk; úgy ellenben nincs ingerlőbb, mint oly elemek bíraskodása, melyeket sem törvény, sem életkor ítélethozatalra nem jogosít; nincs bosszantóbb, mint azok avatatlanságát, kiketől tanulni nem, kiket tanítani hivatásunk. — S midőn ezeket felhoztuk, nem személyes bántalom érzete szól belőlünk, igazságtalan lenne a panasza, melyet e részben személyünk érdeklődésében emelünk; szól azon kötelesség érzete, mely ellen vétünk, ha a KK. és RRket ez elharapódzott mirigyre nem figyelmeztetők; szól azon meggyőződés, mikint ha ez állapotnak gát vettetni nem fog, a szónak szabadsága, melyet a központi hatalom kísérletei ellen igen is feltékenyül tudunk őrizni, tökéletesen elfojtva leend. Szólunk azon törvényhozókat, melyek kormány és külföld előtt sohasem foglalhat el méltó állást, sohasem vihat ki kellő tekintélyt, míg a gyermeki radicalismus illy törpe eszközöknek befolyása alatt áll; szólunk magának azon fiatalságnak érdekében, mely midőn vélt dietatori állásából lelépve, a hon magánkörébe vonul, többnyire saját rovására tanulja érezni a különbséget, mely képzelt ábrándjai, 's a rideg valóság között fenforog; érdekében mondók azon fiatalságnak, melynek nem csekély része majd akkor tekint könnyes szemmel vissza a tévesztett hivatást okozó ferde irányra, midőn az élet vaspályáját keresztül izzadván, a még hátralevő pillanat reménynek rövid, bántalmak hosszú!

Mit e kórállapot orvoslásul ajánlunk, koránsem áll a nyilvánosság okszerűen korlátozásában, hanem más alkotmánygyal bíró nemzetek törvényhozásainak példáját, házszabályok alkotása, az illető elnököknek valódi hatalommal leendő felruházása, teremők elrendelése, szóval: mindazon intézkedések behozatala 's szigorú kivételben, melyeknek sikerlését egyebet foganattal látjuk megkísértve, és melyek nélkül rend, következőleg valódi szabadság sem képzelhető.

Erintenünk kellene már ez országgyűlési törvényben kifejtett eredményeit; ezek azonban néhány nap múlva a KK. és RR. előtt fogván feködni, feleslegnek tartjuk azok bővebb commentálását; legyen elég említenünk, miszerint bár ohajtható lett volna is sok oly kérdés kimerítő elintézése, mely most megítve van inkább, hogy sem kifejtve, mint jelesül a bírtok és hivatalképességi törvényekkel egyszerű texturája alatt egész fejletlen jövendő rejlik — mi mégis nemzetiségünk szilárdítását, a vallásügyi surlódások megszüntetését, az ipar, és szorgalom kitejélőhetését, az adózó osztály terheiszabályozását illeti: elhintettük azon magvakat, melyek szorgos kéz alatt, gondos ápolás mellett életerős növénynek válhatnak, és egyedül minmagunktól függ, ha vajjon a nemzetiségi viszonyok békés kiegyenlítésére, a különböző vallásfelekezetek megnyugtatására, a nem kiváltságos osztályok méltányos igényeinek figyelembe vételére nézve az 1844 év új aerának kezdőpontjára leendett-e vagy nem?

És most bocsanat azon hosszas kitérésekről, melyekkel békétüresöket fárasszatunk elég indiseretek valánk; — végzavaink az őszinte hála szavai azon felejtetlen kegyességökért, melyel e szép, de nehéz állásban végiglen gyamolítani méltóztattak; tartásuk meg ezt hivataloskodásunk változott körében is, és legyenek elhittetve, miszerint valamint kellemetlenül hatott reánk 18 hónap előtt az elválás órája, úgy éltünk legszebb pillanatai közé soroljuk azt, mely a közelet viharai után ismét a KK. és RR. békés, de boldogító körébe visszahí.

Megyék és városok.

G ö m ö r b ö l. P e l s ö c z. Apr. 19én főisp. helyettes ő mltnának elnöklete alatt mai napon befejezett, 's két napig tartott gyűlésünk teremből kilépvé, közlőg tisztujtásunk küszöbén léptünk által. Maga főisp. helyettesünk vezetett bennünket ide; midőn törvényes ohajtásunkat betöltendő, tisztujtás helyeül és napjaul R.-Szombat városát, 's majus 27ikét 's követek, napjait tüzte ki. Ha nem mondanók, elhiszi mindenki, hogy gyűlésünk népes volt. Sírí esend vonult el annak minden szögletén, valahányszor elnök ő mltna szólott; szavát ő mltnának, mely ellát oly gyakran fakadott ki némelly méltatlankodó, most mindenki hallotta, mert az éber figyelem mintegy ki akarta esalni magából a tisztválasztás határidejét és helyét. — Illy esend és figyelem tanácskozó teremünkben még nem uralkodott soha, pedig a berendelt tanagyazdák 's a kóbor szemtelenek elővittezei is szép számban jelentek meg; és némellyektől, kik elnök ő mltna bizalmával visszaéltek, már előre tudhattak a tisztválasztás helyét 's határidejét, következésképp a vágy illy kifizetésére szükség sem volt. Előre tudalón, hogy gyűlésünk elnökében az alkalommal tisztelt főkörmányzókat tisztelendjük; ezt a törvénykezés ideje alatt elszélyezedett, és igazság-kiszolgáltatás helyett megmaradhatása fölött tanakodott tisztikar távolléte méltán gyanítottatta. — Mint kitűzve lön, a jelen gyűlés tárgya a nemesség öszveírásának áttekintése, 's az építőszék feletti intézkedések megtétele volt;

noha némelly magánügyekben leérkezett felsőbb rendeletek lönnek előbb felolvasva és tárgyalva. Elsőnap gyűlésünk igen rövid ideig tartott, mert a néhány felsőbb rendelet felolvasása után, elnök ő mltna bizottmányt nevezvén ki a RR. egyes kivánságára, mely az elkészült szavazati öszveírásra letenni nem-akáró azonnal elfogathassék: 3or, hogy ott, hol főkörmányzónk a többséget felkiáltásból ki nem vehetné, csak rendes szavazat oszlassa el a kétséget. — Ez-előtt csoportokba állítottat a nemesség, 's így vételet ki szemmel a többség, melyet többször a bémész nemtelenek, inasok, kocsisok tettek; 4er a rendtartására és személyes bátorság eszközésére katonaság felállítását javasla a bizottmány, melynek mikint alkalmazását főkörmányzónk bölcseségére vélte bizádonak, és 5ör szavazatszedő bizottság tagjainul egyedül hivatalt viselni nem szándékozik, ezek ismét kötelezték, indítványoztattak. Mind ezen pontok következt napon, két igénytelen szózat ellenében, egyes akaratall elfogadottan, kinyomatásuk 's helységenként kiosztatásuk elhatározottat. — Ez ime az oly sokakat egybegyűjtött gyűlésünk rövid rajza, melynek vonásából el nem maradhat, a másodnap gyűlést megelőző tanácskozmány, 's annak boldog jövendő ígérő eredménye. Mielőtt ennek leírásához fognék, szükség egybefüggés tekintetéből, némelly e megyében történt, 's hírlapok útján az olvasó közönség előtt már tudva lévő dolgokra visszatérni. Vissza fognak emlékezni e lapok felvett olvasói, mikép meggyékben a januári gyűlés alkalmával aláírási ív nyitottat; oly aláírási ív, mely szerint az érkölesítésre kártekonan ható korteskedést, sem választásoknál, sem tanácskozáskor alkalmával tovább nem gyakorolni az aláírók becsületszavok adva magokat kötelezték, 's e mellett kijelenték, hogy az ívet aláírni vonakodóktól barátiságukat megvonva fordulandak el. — A legnagyobb kézséggel 's lelkesüléssel fogadtatt az ív, minden jobb kebelben viszhagra talált a felszólítás, és nyomban számos aláíró vala szemlélhető. — Ez ív fölött a martiusi gyűlés alkalmával módosított tanácskozás tartaték, midőn egyszerűen tisztviselőkre bizatott az aláírási folytatásának eszközése. Ezen már kis részben módosított — vagy ha inkább tetszik világoztott — aláírási ívet ez idő óta semmi sem történt; aláírók nem gyűjtettek, és az illető tisztviselők számoljanak önléköknek, miert voltak e tekintetben oly hidegek? E szalmatüz következéseit e lapok megjósolták; be nem látni lehetett volt a tisztviselői kar esalatkozott kézsége forrásába. — Most a következés igazolja a sejtést, 's a tények felett itéljen az elfogulatlan kebel. Mai nap reggeli óráira tanácskozmány vala hirdelve, másod alispán szokott szállására. A tanácskozmány kiűzött ezéjja, a hirdető ív szerint — a közlőg tisztválasztásunk minél nagyobb renddel és díszszel megtartása, és a kölesítés bizodalom 's egyetértés fenartása volt. Azonban a hirdetésnek valóságos satyrája az, mi a conferentia következménye lön. Renddel, díszszel 's méltósággal akarjuk a tisztikart újítani, 's ennek elérésére a korteskedés elleni biztosítást nyújtó aláírási ív megsemmisítését tűzzük ki. — Ki hallotta valaha, hogy korteskedve lehet díszszel, méltósággal 's renddel a tisztikart megválasztani? e kettő, rend és korteskedés egymásnak ellentételei; mégis a tisztikar, melyet 1842dik évben a Pesti Hírlap hivatalan apostoloknak nevezett — 's a mellette vitézkedők kimondák, hogy az aláírási ívtől elállhat azért, mert azt eddig csak 75en írták alá. Próbálták-e önök több aláíró gyűjteni? vonakodtak-e a felszólítottak ez ívtől? és az, hogy mindenki az ívet alá nem írta, kit jogosított adott becsülettel hivataloskodik dombni? szegény becsület az, melyet egy híu vágy, néhány személy megtartása miatt megingadoztat. Most álljanak elő a közbizodalom fia; vagy ha nem azok, álarozot többé ne viseljenek; piruljanak azok, kik becsületszavokat visszavették; ezek sorsa felett intézkedő férfiak azok, kik az aláírást okatlan, vigyázatlan lépésnek mondták. Itéljen felettök a világ, kik a korteskedést polgári kötelességnek hirdették. A közbizodalom pénzen és boron meg nem vásárolható; ki nem bírja a nemesség közbizodalmat, miert nem lép háttérbe? engedje által érdemesnek a helyet; ki pedig a közbizodalmat bírja, annak korteskedésre nincs szüksége. — Szomorú sors várhatja az igazságot annak kezében, ki becsületszavát kész volt egy kis megyei hivatalért feláldozni! ki előtt a becsület nem szent, abból kihalt az emberi érzés! így áll szegény megyénk; a conferentian jelen voltak nagy része — ez, a tisztikar és némelly tulbuzgó — kimondá az elvet, hogy az aláírástól elállhatni 's hogy korteskedni szabad; most már megnyitottat a pénz-aláírási ív; kiosztogattattak a szerepek; elkezdődik a korteskedés, újabb mezeje az érkölesvesztegetésnek; és szeretnők tudni: figyeltek-e eléggé a korteskedni indultak a megye azon végzésére, mely a korteskedést tisztikereset sulya alatt tiltja. — Most legyen szabad még egy kérdést tenni azoknak, kik Pelsőcz mellett állandóul harezolnak: miert aludtanak ök el ez alkalommal Pelsőcz jogai felett? A megfajtást az általunk éber szemekkel kísérendő történetekből majd adandjuk.

A r a d b ö l. Megyénk f. évi apr. 19 napján tartá meg, alispáni elnöklete alatt rendszerinti tavaszi közgyűlést, melynek érdekeseb tárgyai közt sorozhatók: 1) A szabályozott közmunkákkal folyó évben teljesítendő közmunkálatok tekintetében az eleve összeírt megyei napszám-erőzők és munkálatok szükségéhez képest megkésztett választmányi tervezet, Ezen

elfogadott és jóváhagyott tervezet szerint, a szekeres napszámok csak nem egész mennyisége, — fenhagyatván néhány száz napszám egyéb szükségekre; — a közlekedési — mintegy 70 mérföldre terjedő, szilárd anyagból már megkésztve lévő töltött utak jó karban tartására lesz fordítandó, és pedig úgy: hogy minden egyes községnek állandóul marandandó uti illetősége, mely a készítés minden nehézségeinek, a községek, kö- 's kavicsbányák helyzetei távollétének, 's egy szekeres napszámmal dolgozhatós mennyiségének tekintetbe vételével, és az utak illy módon osztályozásával, a napszámok erejéhez arányozva, választmányilag kiszámítva meghatározottat, a megyei mérnökök által kiméretvén, 's a megyei tisztviselők jelenlétében számba adatván, ezen illetőség azután a község eljárori által a lakosok között a már megállapított kules szerint egyedienként kiosztatni, és akint maga idejében minden évben — ezen munkának a meghatározott mennyiségben köteles számba leendő tudása mellett — megkavicsoltatni fog. — A vízi szabályozásokra biztosilag kivánt napszámok mennyisége, az eléckelt községek fenmaradott gyalog napszámaiból, és a törvényes tartozáson felül, minden eléckelt község 1/4 úrbéri állományt bíró lakosra rótt két — és egy szellérre adott egy napszámmal pótoltatni, 's e szerint ezen szabályozásokra 58,787 gyalognapszám rendeltek ezen évben kiszolgáltatni. — Az összeírások szerint, a törvényesen szabályozott megyei erő tesz szekeres napszámban mintegy 83, gyalog napszámban pedig mintegy 68 ezeret. — Az utak általános aversionalis kiosztását a megye néhány tagjai nem tarták a törvényes rendelkezéssel megegyeztethetőnek; ezen kifogások azonban a nagy erőmegfeszítéssel már megkésztve lévő, 's az anyagi jólétet leginkább előmozdító utak jó karbantartását a megyei közönség különösen szívén hordván, 's az egyes napszámok számbavételével, a dolgozásra kellő felügyelés lehellességéről meggyőződve, tekintetbe nem vehettek. — 2) A megyében tanyánzi szokott lovas katonaság rendes számán felül, Temes megyéből még egy fél század tisztalásul a Helytartótanács által ide küldetvén, felírás tétellett, hogy mivel ezen katonaság ideküldetéséről a megye maga idejében nem tudósítottat, az annak ellátására szükséges természetnyek beszerzéséről annak idejében előre nem gondoskodhaték, 's azért ezen fél századot a megye el nem fogadhatja; kéri annak máshova helyzetését annyival is inkább, minthogy egy hónap eltelté után, — meddig t. i. a hadi pénztár rovására fog kitaratni, — a megye által ellátandó nem lesz. — 3) Zalamegye országgyűlési sürgető felírása nem pártoltatván, az e részbeni felszólítás tudomásul vétetett. — 4) A moldvai magyaroknak Magyarországra, jelesen pedig, a különben is benepesítettnei czélzott kir. kamarai pusztákra eszközendő telepítésökről Tolnamegye felszólításához képest ő Felsőge megkéreték. — 5) A megyében létező közös irányú egyesületekről bemutatott szolgabírói jelentések, miután ezen egyesületek egyike sem találtatott a közlőltre veszelésnek, tudomásul vétettek. — 6) Az országgyűlési költségeknek, a mult közgyűlésben megállapított kules szerint, választmányilag kidolgozott kivetele jóváhagyatván, a bankdeszre 3 hónap tüzeték ki határidőül. — 7) A hamis bankjegyek felettébbi készapadásaért, a pénzkeresésben igen éreztetővé vált károsító zavarok elhárítását eszközendő intézkedések végett a Helytartótanács megkéreték. — 8) Jövő közgyűlésünk határideje július 15ő napjára határozottat. — 9) A hamis fontjának ára 12 v. kr-ra emeltetett, és Aradvárosában a mézszárszékerekre nézve biztosak nevezettek ki: kik a közönséges széken levágodó minden marhát megvizsgálandnak és megbélyegzendnek.

J á s z b e r é n y, aprilis 19. A jászkunok grófia és bírája, a köztisztviselő tárgya, a fenséges Nádor kiváltságainak élvezetének évszázados örömmünepét — kedves személyével díszesítendő, majus 19kén érkezendik városunkba, 's 20kán menend végebe a százados ünnepe, minek méltóságot nevelni fogják azon czélszerű intézkedések, mikről tisztikarunk oly buzgón gondoskodott, 's mit illy alkalom igényel. Jelenleg tehát már nálunk is van mozgás felülről, t. i. a város néhány pontja körül, 's a szépitő biztoóság szép erélyt fejt ki a munkásságban, melyhez csak állandóságok kívánunk, minden tekintetben. E fényes ünnepe, mikint sokan suttognak, egy rogyogó nyugopontja is leend; politikai színe a, kegyelem, 's ezt legtöbb kebel ohajtja; mert hiszen sűrű köddel ügyesen fátyolozott, 's hamu alatt pislogó tüzeckénk? csak illy harmatra várakozik. Egyébíránt e tárgyról most többet nem szólnék, már csak azért sem, mert e százados küszöbön nézdelő ünneptől mi is, mindenkivel egy új, 's nagyobb aerának hajnalását hisszük; e hiedelmünk azonban, csak a békés polgárok közti ingerültség végképeni lecsaladására vonatkozólag értendő; mivel politikai intézkedéseink sokkal czélszerűbben rendezvük, mintsem hogy némi kisszerű schlenrianismusként átváltoztatásán kívül valami radicalis újítás szüksége után ohajtoznánk; ezt csak némelly extra dominium-on — hogy magyarul szóljunk — lévők szeretnék; ámde ütött az óra, a sérelmet okozó szeg kilátszik a zsákból, és a jó rend érzete még azok keblében is megfoganszott, kiknek arról fogalmuk is alig van. A tribunusi hatalom a rómaiaknál, kevés ideig, rendén volt; de mi magyarok vagyunk, nekünk magyar szükségünk vannak; s ezekhez több esetben drasztikus magyar gyógyszernek szükségesegek; a francia hasonszervi adagok nem magyar gyomornak valók; itt az „egység” ezen nálunk árváságra jutott, conditio sine qua non az egyedüli ír; e nélkül minden nemzet megérdemli sorsát.

Azonban szórakozás végett nézzünk kissé széjjel jászkun látkörünkön is, hol egy a kérélhetlen szükség előidézé philantropicus igének megtestesülésére bukkannak. Ugyan is: az adó crisis a mi szabadalmas ajtáinkon is mintegy bekopogtatván, több tagja egyik közgyűlésünknek ezen korkegyenczet felkarolta, 's férfias küzdés után az adó ellenes daliának diadalmaszkodva, igen nevezetes többséggel jó fő kapitányunk buzgó közromunkálása mellett, tisztú karunk által, a

közadókba szerint min aránt adózi mely szájh vén minde No de az is váltással csak egyenk ninesenek. úgy hiszszük főleg azokon merve mielő kárhóztató Legyünk ig itt is vanna békés elvei illy esetek világgal; az dívatos gőz A r a d, reggel úgy lyunk szület tiszteltele ő megye tiszt törvényeszk más milder legkegyelme Az egyház e dás ezredbe dásidások, hangozák, egy órával e matikai ebé vezér és köz ki ő Felsőge tett köszöntő mesterünk e látítva. — 17, 18, 19 é rodalmi tárg veken a legn tanítványok bármely aka gyar kereske mégis az orsz kihagyattak; reskedőknek után e szerint ára is e köny

F ö l s z u gyanezen la rinte szükség zöld asztal meg kell. Bár ez a — papi jelen — megye, magam azonban szinto kezek hozzárs söt néhány jár az illető felső 's a tervedésbe hí föl ismeretl kilépni. En ug csak egy szav tett; azért, neho ványtva valam ünnepelesen 27én a v a s z é d e m b ö l s a szerint de még se lasznak közl kérem meg, h 's mennyire le nem untató, d Mihály, baltav

BUDAPES kir. fonsége m és lánchidi zá külön gözősen látogatá meg, lépesónél pesti tere katonaság páholyba-lépte számu közönség relett nádorunk jelenhetését mi Szigligeti „Két jól látszott mag mellett. Hátha volna, Szigeti budai vérmesön tiszteltele, ki Bizonyos külföl ostroma” czimű „Die Belagerung” bírálat Pesten is sodásban esaku teken esti hét ó

keres nap-
nyatván né-
lekedési —
már meg-
fordítandó,
dóul mara-
éségeinek,
létének, 's
nek tekin-
zésával, a
kiszámítva
én, 's a me-
en illetőség
már megál-
akint maga
ghatározott
itt — meg-
sílág kívánt
fenmaradott
lül, minden
rótt két —
's e szerint
lettelik ezen
a törvénye-
mban mint-
zeret. — Az
hány tagjai
tethetőnek;
l már meg-
szódtó utak
zívén hord-
dolgokra
tekintetbe
zokott lovas
ól még egy
e küldetvén,
ldetéséről a
k ellátására
ejében előre
nyege el nem
nyival is in-
g t. i. a hadi
ellátandó
felirása nem
vétett. —
sen pedig, a
i pusztákra
hához képest
özös irányú
miután ezen
eszélyesnek,
éségeinek, a
asztmányilag
szre 3 hónap
ek felettlébbi
övé vált ká-
sek végett a
sűnk határ-
s fontjának
mészárszé-
séséges szék-
ak és meg-
ok grófja és
váltóságaink
személyével
s, 's 20kán
ságrát nevelni
karunk olly
le. Jelenleg
áros néhány
ajt ki a mun-
nk, minden
n suttognak,
a, kegye-
sűrű köddel
kénk?! csak
most többet
os küszöbön
's nagyobb
ban, csak a
silapodására
seink sokkal
mi kisszerű
ami radicalis
lly extra do-
k szeretnék;
k a zsákból,
anszott, kik-
om a római-
ok vagyunk,
több esetben
francia ha-
alók; itt az
sine qua non'
mli sorsát.
éjjel jászkm
s előidézte
k. Ugyan is:
ntegy beko-
rkegyen-
enes daliá-
jó fő kapi-
runk által, a

közadókban részeseülve önkényesen el lön fogadva. E szerint minden, ki a jászkm léget szítja, 's vagyonnal bír, egyaránt adozik. Lám mi tettel mutatjuk meg azt, mit a kor némely szájhősei csak üres hanggal akartak is, nem is; kivéve mindenestire az igen tiszteleire méltó kivéendőket. No de az igaz, nálunk máskint is van, mert itt egyenlő kiváltsággal bíró emberek, egyenlő természetű földbirtokot, csak egyenlő joggal bírhatnak; ellenkező kiváltságaink pedig nincsenek, ha csak az eb-usust ilyenek nem csúfoljuk. Ez úgy hiszük, sokaknak épületes elmékedésekre nyújt tápot, főleg azoknak, kik ügyeinket tévszempontról egyoldalúlag ism. kárhözható rongyallott rosztalásokat conamore hangoztatják. Legyünk igazságosok, 's valljuk meg: mint mindenütt, úgy itt is vannak ügyek, melyek a sokáig szabályos politica békes elvei szerint mysteriosus színekkel határozatnak: de illy esetek csak kivételeknek tekinthetők, 's egykorunk a világgal; pedig ezt kiforgatni sarkából, egy két nemzedék divatos gőzteljes erőködésének gyümölcse nem leend. P.

Arad, april. 21. F. hó 19kén várunkból már korán reggel ágyudörgések hirdették V. Ferdinánd felséges királyunk születésnapját. A 10 órákor tartott ünnepélyes isteni tiszteleire összesereglettek a cs. kir. hadsereg, a nemes vármegye (tiszkára, a városi tanács 's közpolgárság, a váltótörvényszék 's kir. uradalmi tisztviselők, az iskolai ifjuság 's más mindenrendű lakosok, mindnyájan hő imát rebegve legkegyelmesebb fejedelmünk tartós életéért az egek urához. Az egyház előtt díszrendben állottak Schwarzenberg hg dzsidás ezredbeli osztálya, a polgári paltantusok, vadászok és dzsidások, kik a tisztelek főbb pontjait üdvözlésekkel viszhangozák, melyet darazkdurrogások követtek. A várban egy órával előbb tartott az ünnepély. Ezután fényes diplomatikai ebédet adott a várparancsnok Perger báró, altáborvezér és közserzetetű polgármesterünk Scherfeneder Ferencz, ki ő Felsége 's az egész uralkodó ház egészségéért első üritett köszöntőpoharat. E nap előtti estén szinte derék polgármesterünk eszközzéséből az egész város fényesen ki volt világítva. — Az itteni conservatorium próbavizsgálatai mart. 17, 18, 19 és 20kán a zene, hangszerzésből, nemkülönbön irodalmi tárgyakból, magyar, német, francia 's olasz nyelveken a legnagyobb megelégedésre vitettek végebe; sokan a tanítványok közül jelesen kiütköztek magokat, úgy, hogy bármely akademia növendékének beillettek volna. — A magyar kereskedelmi almanachból az aradi vásárok, melyek mégis az országban harmadrendűeknek tartatnak, egészen kihagyattak; ha ez más városnál is ugy történt, ugy a kereskedőknek csak nagy gondnal lehet vásárra indulniok, miután e szerint kell magokat tartaniok. Egyébiránt alakja 's ára is e könnynek kissé feleséigazott.

Főlszólítás. A B. P. Híradó 134. számában ugyanezen lapnak vasmegei r. levelezője hozzám egy szentire szükségesség figyelmeztetést intézte: t. i. ne feledném el a zöld asztal mellett, hogy hiveim körébe ismét visszatérnem kell. Bár ez az én jó barátomtól — mert annak vallá magát — pápi jellemre méltatlan benyulás volt; tudván mégis, hogy némely dolgok hallatással leghelyesebben czafoltatnak meg, magamat és őt az irástól megkímélni akarom; miután azonban szinte két hónap multával is egyre baráti levelek érkeznek hozzám, engem különféle gyanasításokról értesítők, sőt néhány jámbor lelkek már arról is kérdezőkődnek, vajjon az illető felsőbbésgtől nem intetem-e meg; magam, barátim 's a tévedésbe vezetett közönség iránti kötelességem komolyan hi föl ismeretlen barátommal szemközt a nyilvánosság térére kilépni. En ugy hiszem, miszerint ő, ki föllem a papot vagy csak egy szavam idézése nélkül elítélheté, engem nem ért; azért, nehogy a haza színe előtt őt aljas rágalmozónak nyilvánítva valamiképp iránta igaztalanságot kövessen el, ezennel ünnepélyesen szólítom fel, jelelje ki nekem januar 27 én a vasmegei közgyűlésben tartott beszéde mből azon helyeket, hol saját vallomása szerint elveivel egyezőleg ugyan és jól, de még sem illően beszéltem; a t. szerkesztőseget pedig mind e soroknak, mind a netalán általam adandó válasznak közlése végett tisztelettel, és ama szerény igérettel kérem meg, hogy barátomat úgy, mint magamat kifejeelve, 's mennyire lehet, csak a dolog érdemét tárgyalva, rövid és nem untató, de nyílt és igazságos leendek. — Nyikos Mihály, baltavári plebános.

BUDAPESTI HIRHARANG. A württembergi koronahg ő kir. fonsége mult pénteken 's szombaton az óbudai háógyárat és lánczhídi zárgátakat szemléltte meg, pompásan díszesített külön gözösen; szombaton este pedig nemzeti színházunkat látogató meg, mely fényesen ki vala világítva. Ő fens. a lépesónél pestmegei küldöttség által fogadták, 's tiszteleterre katonaság és megei hajduk valának fölállítva. A nádori páholyba-léptekor háromszoros éljennel üdvözölték a nagyszámú közönség által, mely benne leginkább tisztelve szeretett nádorunk magas rokonát üdvözlé; kinek meg nem jelenhetését minden kebel érzékenyen fájlatá. A színészek Szigligeti „Két pisztoly”-át választák ez estére, 's a koronahg jól látszott magát mulatni, Széchenyi István gr. tolmácsolása mellett. Hátha még az igazi Hugi és valódi Bibi láthatna volna, Szigeti helyett pedig Lendvayt! Vasárnap délelőtt a budai vérmézön fényes katonai mise volt a magas vendég tiszteleterre, ki e hó végeig szándékozik köztünk mulatni. — Bizonyos külföldi német lap bírálóit közölvén Thern 's „Ostroma” című daljátékáról, ennek czímét így fordította: „Die Belagerung von Ostroma.” 'S legszebb az, hogy e bíráló Pesten iratott, mi ismét tanúsítja, hogy a magyarosodásban csakugyan rohanya haladunk. — Budán mult pénteken esti hét óra felé egy fiatal ember a gözösök bombatéri

kiszálló hidjára menvén, kalapját 's felső köntösét mellényével együtt a karráratévé, és a Dunába ugrott. Holttestét maig sem leltek meg. — Igen sokan szeretnék, ha a hajóhid nem hét, hanem négy vagy öt órákor reggel nyitnának meg, főképp hetivásári napokon. Hiszen a horgonyörök talán négy órákor is föl bírnának kelni, ha erre alázatos tisztelettel megkéreznének. — Elszter Fanni a nemzeti színpadon néhányszor táncolni fog, e hirre a virágok ára bizonyosan emelkedendik, némelyek elméjének beise pedig jóval alább szálland. — A 200 ezer forintot nem Aradon nyerték, mert onnan a szerencsés szám visszaküldetett, 's Pesten egy volt kávé birtokba jutott. — A városigét szépen zöldel már, 's a tehenek szabadon legelésznek a fásorok közt, mi a sétálóknak nem nagy öröme szolgál. — A közlegő tisztújításra több hölgy zászlókat híméz a külön pártok számára. Minket nem igen bánt ugyan a hölgyek politikai szellemé, de valaki egykor kérdezte, miért kárhözható a hölgyek politikába avatkozását, a világon; de azt még sohanem hallám, hogy nines már szükség anyákra, szárazdajkákra, jó házi asszonyokra, ingek varrására sat. — A „Pester Zeitung” gyakran igen érdekes statisztikai adatok közöl a szabad kir. városok köréből: magyar levelezők legalább a megei eljárások eredményéről közölhetnének illy érdekes adatokat. — Most jelent meg „Kalmár és tengerész” drama 4 felv. Czákó Zsigmondtól, igen pompás díszkiadás, ára egy for. Díszretre nem szorult e mű, mert mindenütt tetszést vívott ki, 's közel ötszáz előfizetővel bír, mi nálunk ritkaságok közé tartozik. — Most már egyszerre három sötány is tervezetik fővárosunkban, 's mi mind a háromnak létesültté buzgó ohajjuk, mert valóban ideje már, hogy a szünet nélkül ülő magyarok valahára kísétálhassák magokat. —

Nemzeti színház. Jövő szombaton, majus 3kán, Laborfalvi Róza javára bérlétszűrésel, 's új szereposztással adatik: „Kegyencz” eredeti szomorjáték 5 felvonásban. Irta gróf Teleki László.

KISFALUDY-TÁRSASÁG. I. A Kisfaludy-Társaság f. e. april. 22kén tartott ülésben hazánk lelkes hölgyei egyik legjelesbikének, puchói és csókai Marczibányi Lajosné, szül. motieszi Motieszky Vincenzia asszonynak következő a l a p i t v á n y i levele olvastatott fel, melyet a társaság a t. cz. közönséggel egész terjedelmében közleni edes kötelességének ismeri nemesak azért, hogy a magasztos honleányi erénynek ez által is nyilvánvaló hódolását kijelentse, de mert ez iraton a társaságnak egy új, évenkénti rendkívüli jutalomtétele alap-s z i k, mit az egész közönség érdekében mi hamarabb közlé tenni tiszteben állott. Anevezett oklevél így hangzik: „A l a p i t v á n y i L e v é l. A magyar irodalom előhaladását 's így a nemzet műveltsége fejlődését növekedő örömmel tekintvén, honleányi kötelességemnek tartottam, családom szép példája által is ösztönöztetve esekely tehetségem szerint e hon virágzata fejlesztésére az által járulni: hogy a tekintetes Kisfaludy-Társaságnak a szépirodalom emelésére, különösen egy költői mű jutalmaztatására esztendőnkint tizenkét darab aranyat tiszteben életem végeig általadjak. De olly költői művekre kívánám azokat fordíttatni, hogy azok, akár Románzok, Balladák, Elbeszélések, Novellák, vig — vagy komoly daljátéki szövegek (libretto) legyenek, habár nem kizárólag de leginkább németi tetteket és történeteket tárgyzó tartalmuknál fogva a német kedélyhez még közelebb szóljanak; mert magyarnak is leányunkaim levén 's neveltetésük, valamint az egész magyar hölgyvilág műveltsége közelebb érdekében mint aszsonyt, de a haza közhajátása is az volna: hogy a magyar hölgyvilág, mely eddigi idegen neveltetéséből olly nehezen emelkedik, olly nehezen simul a buzgó honfák szemléhez, a nemzeti nyelvre és érzésekre ne csak ebresztessék, hanem valahára abban meg is erősödvén a honfák nemes törekvéseiben buzgó részvétel legyen, sőt a nemzeti közszellemnek ök is mind több mind első nevelésben jó irányt adva e haza emelésére egy szívet törekedjenek. Midőn ezen esekely bár, de jó szándoku ajánlatomat 's illetőleg alapítványomat a fent kitélt czelra a tekintetes Társaságnak azon feltétellel teszem: hogy mind a pályára kitézendő költői tárgy kijelölésében, mind a pályázó és jutalmazandó művek elítésében nekem is képviselőm által szavazatadással némi befolyást engedjen; egyszersmind ezen saját kezem aláírásával és szokott pecsetemmel megerősített alapítványi levelemet és kötelezemet a fenirt 12 aranykét évenként februar 15 ó napján a tek. Társaság pénztárnoka kezébe teendő fizetésre kiadom. Kelt Pesten aprilis 20kán 1845. Puchói és csókai Marczibányi Lajosné született motieszi Motieszky Vincenzia mk. (p. h.) előttünk Ujváry Mihály mk. h. ügyvéd. Előttem Svaiger Antal t. bíró és táblai hités ügyvéd. — E level vétele után, melyet a Társaság minden pontjában elfogadott, tanácsközvényába vonva az alapítónó megbízott képviselőjét is, azonnal egy új, évenkénti rendkívüli jutalmat alapított meg 12 darab arannyal, egy az alapítónó kívánságához képest, főképp németi tetteket és történeteket tartalmazó akár lyrai, akár elbeszélő vagy drámai nemű k ö l t ő i f e l a d a t r a, mely rendes verseny útján a Társaság kebelében leszen szokott uton megbíralandó, 's a nyertes évenként mindannygy ugyanaz által megjutalmazandó; a jutalomért az alapítónó képviselőjének kinyilatkoztatása szerint a Kisfaludy-Társaság tagjai nem tagjai egyiránt versenyezhetnek. Afolyó évre első feladatul, egy értelemmel a következő tuzetett ki: „K i v á n t a t i k k ö l t ő i b e s z é l y, m e l l y a h a z a i t ö r t é n e t b ő l v e t t j e l e s a s z s z o n y i t e t t b e n, e n e m n e k v a l a m e l l y s a j á t e r é n y e t t d i c s ő i t i. J u t a l m á 1 2 a r a n y.” A pályaművek beküldetésének változhatlan határideje 1845. évi nov. 20ka, midőn azokat, idegen kezzel, tisztán leírva 's a szokásos nevezői jellegű levelek kísérletével a Kisfaludy-Társaság titkoknoka veszi által. A társaság reményli, hogy a tisztelt irói közönség, mind irodalmunk érdekében, mind a lelkes alapítónó hazánk oltárára tett ezen szép áldozatának méltányából, válllvetve törekedendik, egymást minél jelesebb művek létrehozásá-

ban felülmulni. — II. Emlékezetbe hozatnak ez uttal a társaságnak f. e. febr. 6kán kitézett két rendes jutalom-feladatai is 1846ra, melyeknek változhatlan határideje szinte a folebb említett nov. 20ka. Az első, s z e p t a n i k é r d é s, imez: „Egy felől a nagy-nak, fensegesnek fogalma dagálylyal 's hamis pathoszzsal, más felől a népiese az aljassnak fogalmával gyakran összezavartatván, hozassanak e fogalmak tisztába 's honi írónkból vett példakkal világíttassanak.” — Jutalma 15 arany. — A második s z e p t a n i k é r d é s: „Készíttessék hazai tárgyú vig eposz.” Jutalma 25 arany. — A pályaműveknek idegen kezzel, tiszta olvasható leírása 's szerző nevet rejtő jellegű leveleli ellátásához, a mai april 22kén tartott ülés határozatából meg azon figyelmeztetés is csatoltatik, hogy a pályázók neve a nélkül is rejtve levén a jellegű boritek alatt, ne rejtőzzenek a versenyzők alnevek alá, mi a díj-kiosztásnál több nehézséget sőt visszaeséseket is idézhet elő, különben külön, hogy a nyertes név a szerzőnek nem valódi neve, az a díjtól jövődöre esik. — III. Tapasztalván a titkoknoki hivatal, mikép a Kisfaludy-Társaság iránt nemesak helybeliek, de vidékiek is érdeklél viseltetvén, ennek majd alapítói, majd részvényesei közé kívánának lépni, de a Társaság alapszabályit és szerkezetét közelebbről nem ismervén, nem tudják: kihez, mikép és mennyiben kelljen fordulniok ezek megtudása végett; a mai gyűlés határozatából újlag emlékezetbe hozatnak tehát a társaság szabályainak indavágó pontjai, melyek szerint p a r t o l ó k u l t i z s t e l t e t n e k mind azon irodalom-kedvelők, kik magokat egy vagy több évre 4 fr. pp. évi segédpénz befizetésére kötelezik; kik e helyett egyszer mindenkorra 50 p. forintot tesznek le, alapítókul tiszteltetnek. Mindkét rendbelieknek, azon erkölcsi osztalékon kívül, melyet a hazai ügy előmozdításának onérzete nyújt, a társaság évlapjai illettévi kötetet jut kedveskedésül. Kelt Pesten, a Kisfaludy-Társaság 1844. april. 25kén tartott üléséből. G a r a y J á n o s s. k. segéd-titkoknok.

(Adakozások.) A Reguly-társaság pénztárába f. e. apr. 24éig a következő részletek fizeltettek be: A.) Részenyvesztés 1845re: László-Szűcs Jozefa 10 frt; Antal Mihály, Nadosy István egyenkint 4 frt; Bartakovits August, Gombos Bertalan, Hauckh Károly, Jeszenszky Ignacz, Kiss Emila, Kiss Károly, Lukács Móritz, Mühr Antal, Nagy Márton, Perlaky Sándor, Rath Károly, Rath Peter, id. gr. Zichy Miklós, egyenkint 2 frt; — 1846ra: id. gr. Zichy Miklós 2 frt; — B.) Adakozások: gr. Benyovszky Zsigmond 20 frt; Nagy és kis kunság 41 frt. 20 kr; Nemes Amalia grófné 5 frt; Högyészti Lajos 2 frt; Ordódy István, Pataky Etelka, Pataky Ignacz egyenkint 20 kr. — Összesen 115 frt. 20 kr. pengőben. A n t a l M i h á l y t. pénztárnok.

AUSZTRIA.

Német lapok szerint a bécsi írók többsége egyesült a censura terhei könnyítésének kieszközlésére. A legtekintélyesebb férfiak láthatók közöttök. minők Schwarzenberg hg, Auersperg gr., Zedlitz báró sat. sőt hazánk egyik nesztorá Pyrker patriarcha ő exja is. Martiában tartott gyűlésükben a censura könnyítéséről dolgozott választmányi emlékiratot tárgyalák. Az emlékirat, mint olly kitűnő férfiaktól vární lehetett, nemesak az előleges vizsgálat sulyainak kitüntetésében, de az ezeknek elhárítására tervezett eszközök javaslatában is szerény hangú, 's czélja egyedül az 1810dik évből kiadott, de feledékenységgé ment vizsgálati rendelmény fogantatása; 's utasít azon biztosítékokra, melyek rendes fellebbviteli utban és a censurait letítés vagy törlés okainak részletes motiválásában felküzsznek. Az igények e szerint ép olly igazságosak mint méltányosak, és miután illyeknek előterjesztése az ausztriai trónnál mindig kihallgattatik, hiszik a fent idézett lapok, hogy ezen emlékiratnak áldás-dus eredménye leend. 'S hiszik azt is, hogy a kormány sokkal többre megy a szabadszólás megadásával, mint azon számtalan, ausztriai állapotok feletti rőpiratokkal, melyek külföldön nyomtatnak, ropant mennyiségben becsempesztetnek, és mint tiltott nyalankság mohón elnyelnek. — Az igazgató választmány april 14kén volt audientian Metternich hg ő kegyelmességénél. Egy legfelsőbb kézírás adatott ki, mely a rendőri-udvari hivatalt felszólítja, hogy négy hét alatt véleményét nyújtson be a censurait viszonyok szabályozása és az eddigi panaszok orvoslása iránt.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A páirkamarában apr. 15én több, a követkamarában áment törvjavaslat elfogadtatott; 16án többek közt királyi rendelet olvastatott fel, mely szerint Achard tábornagy, Mortier hg, Mornay gr. követ a svéd udvarnál, Hugo Victor vicomte író, Martell és Bertin de Veaux volt kamarai követelek páirekké nevezetnek; 17én a vasuti rendőrségi törvény a követkamara módosításával két napi vita után elfogadtatott.

P a r i s, apr. 19. Guizot ur tetemesen megbetegedett. A király tegnap este Nemours hggel Euból visszaérkezett. Ma Broglie hg. Londonból visszaváratik, a rabszolgakeresedés elnyomásának módja iránt a cabinetől újabb utasításokat személyesen kikérendő 's legott Londonba az értekezés folytatása végett visszatérendő.

A Moniteur közléstesi az 1845iki első évnegyedi status-jövedelmek áttekintését. Ezek összesen 181,839,000 frankot tesznek, azaz 1844hez képest 642,000, az 1843iki megfelelő évnegyedhez képest pedig 1,649,000 frankkal többet. Csökkenés a különben évről évre növekedő betáblázási és hypothecai illetőségekben történt u. m. 52,954,000 frankról 50,322,800 frankra, ugyszinte a bélyegadóban 585,000, a vámokban 597,000 frankkal. A többi rovatok majd mind felszökkennek, jelesül az italdó 1,290,000, a sóadó 984,000, a gyarmati czukor adója 764,000 a honi czukoré 984,000, a dohányadó 579,000, a postajövedelem 249,000 frankkal.

Strassburgban egy catholicus irodalmi kör, mely már másfél év óta fenállott, a belügyi ministerium parancsára bezárattatott, mivel a parancs szavai szerint, politikával foglalkozott. Iránya, mondják, legitimistai volt.

